

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาอิสลามเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่ต้องถือปฏิบัติเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนั้น ชาวชนมุสลิมทุกคนในประเทศไทยต้องได้รับการศึกษาศาสนาอิสลามอย่างเสมอภาค มีความรู้ ความเข้าใจ ชีคมัน ศรีทธา และปฏิบัติตนตามหลักศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม (กรมวิชาการ, 2546 : คำปรารภ)

อิสลามได้ตระหนักอย่างยิ่งถึงการศึกษาหาความรู้ตั้งอายุแรกของอัลกุรอานที่สั่งให้ท่านนบีมูฮัมมัด ﷺ อ่านและศึกษาหาความรู้ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ أَقْرَأْ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝ ﴾

(1-2 : العلق)

ความว่า “จงอ่านด้วยพระนามของพระเจ้าผู้ทรงบังเกิด. ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด”

(อัล-อะลัก : 1-2)

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสอีกว่า

﴿ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ۝ ﴾

(114 : طه)

ความว่า “และจงกล่าวเถิด ข้าแต่พระเจ้าของข้าพระองค์ข้าขอพระองค์ทรงโปรดเพิ่มพูนความรู้แก่ข้าพระองค์ด้วย”

(ฏอฮา : 114)

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสอีกว่า

﴿ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴾

(الزمر : 9)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) บรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ไม่รู้จะเท่าเทียมกันหรือ”
(อัล-ซุมร : 9)

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสอีกว่า

﴿ يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ﴾

(المجادلة: 11)

ความว่า “อัลลอฮ์จะทรงยกย่องทอดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น”
(อัล-มัจญาดละฮ์ : 11)

ส่วนหลักฐานจาก อัลหะดีษ ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า

((طلب العلم فريضة على كل مسلم))

(ابن ماجه‘ د.ت. : 224)

ความว่า “การศึกษาเป็นสิ่งบังคับเหนือมุสลิมทุกคน”

(บันทึกโดย Ibn Mājah, n.d. : 224)

จากอายะฮ์และหะดีษที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่า การศึกษาหาความรู้ในอิสลามนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (วาญิบ) สำหรับมุสลิมและมุสลิมะฮ์ทุกคน เพื่อจะได้ดำเนินวิถีชีวิตตามกรอบและแนวทางของศาสนา ให้เป็นมุนษยัตที่สมบูรณ์แบบทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นบ่าวที่เคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้การศึกษามีคุณภาพนั้นคือ การปฏิบัติการสอนของครู ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่สังคมคาดหวังเป็นอย่างสูงในการปฏิบัติหน้าที่การสอนให้บรรลุผลถึงเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง

พระราชทานไว้ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันที่ 8 กรกฎาคม 2524 ที่ได้เชิญมาส่วนหนึ่ง ดังนี้

“...ผู้ที่จะเป็นครูนั้น ต้องมีจิตใจสูง ถ้าครูใดมีจิตใจสูงก็จะทำงานของตนเองด้วย สำเร็จ จะเป็นนับถือของลูกศิษย์ และเป็นที่เคารพของผู้ที่เป็นประชาชนทั่วไป เพราะความเป็นครูนั้นเป็นสมบัติที่สำคัญ ใช้คำว่าเคารพของผู้นั้นดูเป็นเหมือนคำที่ต่ำกว่าคำว่าอาจารย์ อาจารย์นั้นดูเป็นผู้ที่มีความรู้สูงกว่า มีฐานะสูงกว่า แต่ความจริงคำว่าครูเป็นคำที่สูงยิ่ง เพราะถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพบูชาได้ ฉะนั้น ได้ชื่อหรือเรียกตัวเองว่าเป็นครูก็ต้องบำเพ็ญให้ดี บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ บำเพ็ญให้เป็นที่นับถือได้ เพราะว่าผู้ใดเป็นแล้วไม่บำเพ็ญตนให้เป็นที่นับถือได้ก็เท่ากับบกพร่อง คนเราทำงานหน้าที่แล้วบกพร่องก็ไม่ดี แต่ครูทำงานของคนบกพร่องนั้นยิ่งไม่ดี เพราะว่าครูเหมือนคำศักดิ์สิทธิ์ ฉะนั้น ถ้าผู้ใดเป็นครูแล้ว และทำตัวอย่างที่ดีสั่งสอนพราวดสอนให้ลูกศิษย์มีความรู้ หมายถึง มีความรู้ในทางวิชาการสูงก็เชื่อได้ว่าลูกศิษย์นั้นจะมีอนาคตที่แจ่มใส ถ้าสอนให้มีความประพฤติที่ดี เป็นคนที่ซื่อสัตย์ สุจริตเป็นที่มีความรู้ทางจิตใจ รู้จักเหตุและผลที่แน่นอนก็ยิ่งเป็นผลดีใหญ่ เพราะว่ามีผู้ที่รู้เหตุผล รู้จักเหตุผล มีความประพฤติที่ดี มีความสุจริตเป็นผู้ใช้ชีวิตในอนาคตรู้ได้อย่างง่ายดาย และประสบความสำเร็จ ฉะนั้น ครูเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาการ และเป็นผู้ถ่ายทอดประเพณี วิถีปฏิบัติตน วิถีคิดและความดีงามทุกอย่างซึ่งจะสร้างให้บุคคลเป็นคนดี...” (สำเนาพระราชเสาวนีย์, 2531: 200-201)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1, 2 และ 3 ได้ร่วมกันจัดทำโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐ แล้วได้ร่างหลักสูตรอิสลามศึกษา ปี 2549 ซึ่งเป็นหลักสูตรนำร่องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนสองระบบจังหวัดนราธิวาส โรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนนำร่องของรัฐที่ได้เปิดสอน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา โดยจัดชั่วโมงเรียน 8 – 10 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งแต่เดิมนั้นมีจำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ จัดให้มีการเรียนการสอนร่วมกัน 2 หลักสูตรใน 1 โรงเรียน คือ หลักสูตรสามัญและหลักสูตรอิสลามศึกษา คาบเรียนวิชาอิสลามศึกษาจะจัดละกันระหว่างวิชาสามัญมีทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่าย บางโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาจะจัดอยู่ในช่วงบ่าย ลักษณะการจัดการเรียนการสอนร่วมกันแบบดังกล่าว (หลักสูตรสามัญและหลักสูตรอิสลามศึกษา) เรียกว่า โรงเรียนเปิดสอนสองหลักสูตร หรือเป็นที่รู้จักกันในนาม โรงเรียนสองระบบ

โครงการอิสลามศึกษาในโรงเรียน เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน การที่โครงการจะสัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใดนั้นจะต้องประกอบปัจจัยเกี่ยวพันหลายประการส่วนสำคัญที่สุด คือการสอนของครู และการสอนจะบรรลุผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น

ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งประสิทธิภาพการสอนนั้นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ เช่น ลักษณะของครู ทักษะและวิธีสอนรวมถึงการจัดกระบวนการเรียนการสอน การใช้อุปกรณ์ตลอดจนการประเมินผลการเรียนการสอน (สิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี, 2536 : 2) ปัจจุบันโรงเรียนสองระบบเป็นการศึกษาในแนวใหม่สำหรับผู้ปกครองนักเรียน ที่ต้องการจะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ เพราะหลักสูตรการเรียนการสอนมีความคล้ายคลึงกันกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างมาก จะต่างกันก็ตรงที่ชั่วโมงการเรียนการสอนเท่านั้น

ทั้งนี้ก็เพราะว่า หลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรอิสลามศึกษาที่เพิ่มรูปแบบครอบคลุมเนื้อหาสาระในหลักสูตรอิสลามศึกษาที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ใช้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2, 2550 : 23) เพียงแค่จำนวนคาบและชั่วโมงเรียนมีจำนวนน้อยกว่าเท่านั้น อีกทั้งโรงเรียนสองระบบเป็นโรงเรียนของรัฐที่ไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าใดๆ เป็นส่วนมาก มีงบบริการให้นักเรียนฟรีอย่างมากายที่ต่างกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นส่วนใหญ่ เช่น อาหารกลางวัน บริการยานพาหนะ ชุดนักเรียนในแต่ละปี ฯลฯ

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในโรงเรียนสองระบบ ค. ดูโบะสาวอ อ. บาเจาะ จ. นราธิวาส พบว่า ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ผู้ปกครองนักเรียนยังขาดความเชื่อมั่นและไม่มั่นใจเท่าที่ควรในโรงเรียนสองระบบก็คือ การบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่โรงเรียน จัดสรรคัดเลือกเข้ามาปฏิบัติการสอนวิชาอิสลามศึกษา ครูสอนอิสลามศึกษาบางส่วนไม่มีวุฒิปริญญาตรี ไม่มีวุฒิทางการศึกษา ขาดประสบการณ์และอบรมทางด้านการสอน ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามของอิสลาม ที่สามารถเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนได้

ดังนั้นในการเตรียมบุคลากรจึงจำเป็นต้องดำเนินการมาตั้งแต่การศึกษา ระดับชั้นประถม เพราะการศึกษาระดับชั้นประถมเป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมและสำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถเบื้องต้น เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำรงชีวิตเป็นพลเมืองที่มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งความสำเร็จอันนี้จะเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพของครู (อุมา เศรษฐสุข, 2536 : บทนำ) ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการนำวิถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปบรรลุสู่ผลสำเร็จจึงควรมีความเข้าใจกระจ่างแจ้ง และชัดเจนตรงกัน โดยเฉพาะตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา เพื่อสนองแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 (กรมวิชาการ, 2546 :7) ด้วยเหตุนี้ครูอิสลามศึกษาเป็นที่สังเกตและจับ

ตามองของผู้ปกครองนักเรียนในแ่งมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวครูผู้สอน เช่น สักยภาพในความรู้วิชาการ ศาสนา คุณธรรม จริยธรรมที่ติงามของครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการสอนต่างๆ ที่ทำให้เด็กนักเรียนมีประสิทธิภาพ สามารถเทียบเคียงกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีคุณภาพได้

จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติกรสอนของครูนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคม ทำให้มนุษย์มีความเจริญอกงาม ความสมบูรณ์ ทั้งทางกายและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรมที่ติงาม และเป็นบ่าวที่เคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ ฉะนั้นจึงถือได้ว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญในสังคม ดังคำกล่าวของอิมามเจมาฮาลีว่า “บุคคลใดได้ทำหน้าที่กรสอน และได้ปฏิบัติในสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้วทำการสอนผู้อื่น เขาจะได้รับกรขอพร สรรเสริญอย่างใหญ่หลวงในสวนสวรรค์ เปรียบเสมือน พระอาทิตย์ที่ให้แสงสว่างแก่คนอื่นและตัวเองยังสว่างสดใส และเปรียบเสมือนน้ำหอมที่ให้กลิ่นหอมแก่ผู้อื่นและตัวเองก็มีกลิ่นหอมติดตัวอยู่” (al-Gazali, 1994:1/69) แท้จริงแล้วท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นแบบอย่างที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์อันยาวนานสำหรับมนุษยชาติ ท่านเป็นผู้บรมสั่งสอนและผู้ชี้แนะด้วยพฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของท่าน ก่อนที่จะกล่าวด้วยคำพูด (Muhammad Qutub, 1993 : 1/183) ซึ่งท่านเราะสูด ﷺ ได้กล่าวว่

((إنما بعثت معلما))

(ابن ماجة، د.ت. : 229)

ความว่ “แท้จริงแล้วฉันถูกส่งมาเพื่อเป็นครู”

(บันทึก โดย Ibn Majah, n.d. : 229)

จากหะดีษข้างต้นแสดงให้เห็นว่ ท่านเราะสูด ﷺ ได้ถูกส่งมาเพื่อเป็นครูผู้สอน และเป็นแบบอย่างที่ดีงาม เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามเชื่ออย่างสำหรับทุกคนโดยเฉพาะครูผู้สอนอิสลามศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับอะมานะฮจากอัลลอฮ์ ﷻ ให้เผยแผ่หลักคำสอนและองค์ความรู้ต่างๆ ของอิสลามอย่างถูกต้อง

จากการที่กล่าวมาทั้งหมด ได้ประจักษ์ให้เห็นว่การปฏิบัติกรสอนของครูอิสลามศึกษาเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนากรจัดการเรียนกรสอนวิชาอิสลามศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ทำให้อิสลามศึกษาเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นวิทยากรที่จะนำไปสู่ ความโปรดจากต่ออัลลอฮ์ ﷻ เพื่อความสงบสุขของชีวิตทั้งโลกอนุขาและโลกอาคิเราะฮ์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยในหัวข้อ กรปฏิบัติกรสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมีชมศึกษาที่เป็ดสอนสองระบบ

จังหวัดนราธิวาส เพื่อที่จะนำผลการวิจัยมาปรับปรุง พัฒนาครูผู้สอนอิสลามศึกษาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส ใน 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการสอน
- 1.2 ด้านเทคนิคและวิธีการสอน
- 1.3 ด้านการใช้สื่อการสอน
- 1.4 ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน
- 1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการสอน

2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาที่ต่างกันในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษาด้านศาสนาและสามัญ ช่วงระดับการปฏิบัติการสอน และประสบการณ์ในการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส

1.3 คำถามในการวิจัย

1. ครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส มีระดับการปฏิบัติการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมในการสอน ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน และด้านการวัดและประเมินผลการสอน เป็นอย่างไร

2. ครูอิสลามศึกษาที่ต่างกันในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษาด้านศาสนาและสามัญ ช่วงระดับการปฏิบัติการสอนและประสบการณ์ในการสอน มีการปฏิบัติการสอนที่แตกต่างกันหรือไม่

3. ปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส มีอะไรบ้าง

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะแยกออกเป็น 2 ด้าน คือ

1.4.1 ด้านความรู้

1. จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบระดับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการสอน ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน และด้านการวัดและประเมินผลการสอน

2. จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบความแตกต่างในการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาที่ต่างกันในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญ ช่วงระดับการปฏิบัติการสอน และประสบการณ์ในการสอน

3. จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการสอน ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน และด้านการวัดและประเมินผลการสอน

1.4.2 ด้านการนำไปใช้

1. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนอิสลามศึกษา พิจารณาในการปรับปรุง และส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่ผู้บริหาร โรงเรียน ในการจัดสรรครูอิสลามศึกษาเข้ามาปฏิบัติการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนครราชสีมา

3. ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชา อิสลามศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส โดยครูอิสลามศึกษาและผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นผู้ประเมินระดับการปฏิบัติการสอนในด้านต่างๆ

- 1.5.1.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการสอน
- 1.5.1.2 ด้านเทคนิคและวิธีการสอน
- 1.5.1.3 ด้านการใช้สื่อการสอน
- 1.5.1.4 ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน
- 1.5.1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการสอน

1.5.2 ประชากร

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดนราธิวาส เขต 1 , 2 และ 3 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งมีครูอิสลามศึกษา จำนวน 141 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 12 คน จากโรงเรียนทั้งหมดที่เปิดสอนสองระบบ จำนวน 46 โรงเรียน กระจายอยู่ใน 12 อำเภอ

1.5.3 ตัวแปรที่จะศึกษา

1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ

เพศของครูผู้สอนอิสลามศึกษา แปรค่าเป็น 2 ระดับ คือ

- ชาย
- หญิง

อายุของครูผู้สอนอิสลามศึกษา แปรค่าเป็น 3 ระดับ คือ

- ต่ำกว่า 30 ปี

- 30 – 40 ปี

- 41 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษาทางด้านศาสนาของครูผู้สอนอิสลามศึกษา แปรค่าเป็น 3 ระดับ คือ

- ชานาวีรีย์ หรือต่ำกว่าชานาวีรีย์

- ปริญญาตรี

- สูงกว่าปริญญาตรี

ระดับการศึกษาทางด้านสามัญของครูผู้สอนอิสลามศึกษา แปรค่าเป็น 3 ระดับ คือ

- มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

- สูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์ในการสอนของครูอิสลามศึกษาแปรค่าเป็น 2 ระดับ

- ต่ำกว่า 5 ปี

- 5 ปีขึ้นไป

1.5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาใน

5 ด้าน ต่อไปนี้

- ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการสอน

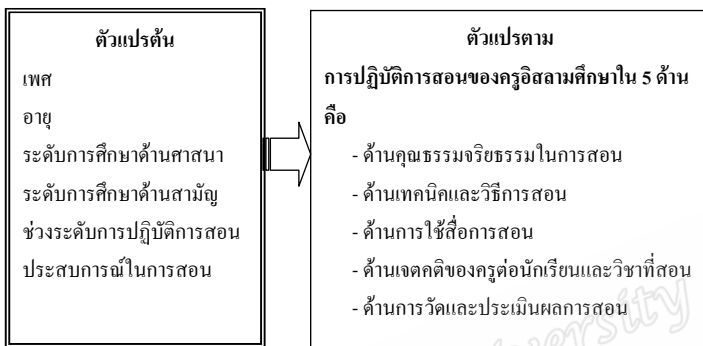
- ด้านเทคนิคและวิธีการสอน

- ด้านการใช้สื่อการสอน

- ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน

- ด้านการวัดและประเมินผลการสอน

1.6 กรอบและแนวคิดของการวิจัย

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1. การแปลความหมายภาษาไทยของอัลกุรอาน ผู้วิจัยจะยึดความหมายตามอัลกุรอานฉบับแปลความหมายภาษาไทยโดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ปี ส.ศ. 1419 จัดพิมพ์โดยศูนย์กษัตริย์พีธีฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์
2. การอ้างอิงตัวบทอัลกุรอาน ผู้วิจัยอ้างอิง โดยระบุชื่อสูเราะฮ์และหมายเลขอายะฮ์ไว้ในวงเล็บด้านล่าง ถัดจากความหมายของอายะฮ์นั้นๆ
3. การอ้างอิงหะดีษ ผู้วิจัยจะอ้างอิงตัวบทหะดีษและคำแปล พร้อมระบุชื่อผู้รายงาน ปีตีพิมพ์ และหมายเลขหะดีษ
4. การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรไทย หรืออังกฤษ ใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยห้องสมุดรัฐสภาประเทศสหรัฐอเมริกา (The Library of Congress)
5. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดใช้สัญลักษณ์ ดังนี้
 - 5.1 สัญลักษณ์ ๐ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สูบานะฮ์ วะอะลาฮา” ซึ่งมีความหมายว่า “พระองค์ทรงมหาบรสิทธ์และสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวขย่งและสรรเสริญพระองค์อัลลฮ์ หลังจากที่ได้อ่านนามพระองค์

5.2 สัญลักษณ์ ๕ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “ซ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม” ซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮฺทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวข่งก่งท่านศาสดามุฮัมมัด หลังจากที่ได้เอนามของท่าน

5.3 สัญลักษณ์ ๕ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎีลลอฮุอันฮุม” ซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮฺทรงฟังพละพละทักแก่เขา” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวให้เกียรติบรรดาเศาะหาบะฮ์ผู้ซึ่งได้ชีวิตร่วมสมัยกับท่านศาสดา

5.4 สัญลักษณ์ ๕ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎีลลอฮุอันฮุม” ซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮฺทรงฟังพละพละทักแก่พวกเขา” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวให้เกียรติบรรดาเศาะหาบะฮ์ผู้ซึ่งได้ชีวิตร่วมสมัยกับท่านศาสดา

5.5 สัญลักษณ์ ﴿.....﴾ วงเล็บปีกกาจะใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

5.6 สัญลักษณ์ ((.....)) วงเล็บคู่จะใช้สำหรับคัวบทอัลหะคีย

5.7 สัญลักษณ์ (.....) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนราชการอ้างอิงและการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

5.8 สัญลักษณ์ “.....” อัญประกาศจะใช้สำหรับการแปล อัลกุรอาน อัลหะคีย ชื่อหนังสือ และคำพูดของอูลามาอ

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติการสอน หมายถึง การทำหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการสอน เทคนิคและวิธีการสอน การใช้สื่อการสอน เจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน และการวัดและประเมินผลการสอน ซึ่งพิจารณาได้จากผลการสอบแบบสอบถามของครูสอนวิชาอิสลามศึกษา

2. ครูอิสลามศึกษา หมายถึง ครูที่มีความรู้ทางวิชาศาสนาอิสลามที่มีความสามารถในการสอนตามเนื้อหาวิชาอิสลามศึกษา ซึ่งได้รับคัดเลือกจากสถานศึกษาที่ทำการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1, เขต 2 และ เขต 3 จังหวัดนราธิวาส ตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้

3. ฝ่ายวิชาการโรงเรียน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

4. ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบหรือดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา

5. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

6. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7. โรงเรียนสองระบบ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองหลักสูตร สามัญศึกษาและอิสลามศึกษาควบคู่กัน

8. วุฒิกการศึกษา หมายถึง วุฒิกการศึกษาขั้นสูงสุดของครูสอนอิสลามศึกษา

9. คุณธรรม จริยธรรมในการสอน หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่พึงเหมาะสมกับครูอิสลามศึกษาที่ได้แสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม สามารถถ่ายทอด และเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนสังคมทั่วไป

10. เทคนิคและวิธีการสอน หมายถึง กลวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ที่ผู้สอนอิสลามศึกษาใช้เสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

11. การใช้สื่อการสอน หมายถึง ความสามารถของครูอิสลามศึกษาในการใช้สื่อการสอนให้มีความเหมาะสม หลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหา เทคนิคและวิธีการสอน รวมถึงการประยุกต์ใช้สื่อการสอน ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้

12. เจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน หมายถึง ความรู้สึกริเริ่มที่มีต่อนักเรียน และวิชาที่สอน ซึ่งแฝงอยู่ในแต่ละบุคคลและพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและวิชาที่สอน

13. การวัดและประเมินผลการสอน หมายถึง ความสามารถของครูอิสลามศึกษาในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด